

Prædiken af Morten Munch
Søndag seksagesima / 23. feb. 2014
Tekst: Mark 4,26-32

VENTETID ER IKKE SPILDTID

At blive en dåre for at blive vis

Simeon af Emessa levede i 500-tallets Syrien. Det fortælles om ham, at han slæbte på en død hund og gik rundt og forstyrrede gudstjenesten ved at kaste nødder og blæse voksløse ud. Det vil jeg ikke anbefale mine konfirmander.

Nu hører det med til historien, at han som ung drog fra sin hjemby og sin karriere ud i ørkenen for at leve i bøn og enkelhed sammen med et par venner. Her levede han i 29 år. Da han omsider begav sig tilbage til sin hjemby for at gøre godt blandt sine medmennesker, var det helt bevidst, at han påtog sig rollen som 'en dåre for Kristus'. Han blev (ikke overraskende) slået og udskældt, men folk der kom til ham blev ofte løst af deres problemer, syge blev helbredt, mennesker kom til tro på Kristus eller fik en fornyet vandring med Gud.

Eftertiden ærer ham som en profetisk røst, der ville vække en kirke, der så ud af meget på det udvortes plan, men indvendigt måske ikke var mere levende end den døde hund, han slæbte rundt på.

Paulus taler i sit 1. brev til korinterne om at blive en 'dåre' for at blive vis (jf. epistelteksten); man har i flere kirketraditioner talt om 'de hellige dårer', fx har den russisk-ortodokse kirke sit helt eget begreb for dåren i Kristus (jurodivyi). Udtryksmåden er sjældent så yderligtgående som hos Simeon af Emessa, der med vilje efterligner klinisk forrykthed for at afsløre det opstyltede og forlorne.

Dåren i Kristus ligner det lille barn, der i 'Kejserens nye klæder' råber: Han har jo ikke noget tøj på.

Målet er at frigøre Jesu enkle budskab fra at blive taget til fange af intellektualisering og institutionalisering. Vi mennesker har det med at lovprise det store og stærke; det der kan betage og imponere.

Med lignelsen om Guds rige som et sennepsfrø siger Jesus, at vi må begynde et andet sted – i det små. Evangeliets visdom gemmer sig bag en tilsyneladende dårskab. Guds frelse kommer ikke sådan, som vi forventer den. Den kommer gennem den dybeste svaghed og fornedrelse – som når et lille korn lægges i jorden.

Her er der ikke meget ydre at holde sig til. Her lærer vi, at det ikke kommer an på vores hektiske virketrang eller intellekt eller evne til at bygge store institutioner. Vi kan ikke selv bringe Gudsriget til vækst i os og omkring os. Vi er Guds medarbejdere. Vi kan vande og plante, men Gud giver væksten.

Giv tid; her vil bies

Det er som at vente på forår og sommeren. Ventetiden kan opleves lang, ligesom i Brorsons salme "Her vil ties, her vil bies". "Vist skal du hente, men kun ved at vente, kun ved at vente vor sommer ind". Og så spejdes der i salmen efter de små spæde forårstegn.

Det er samme tema, vi har i Ingemanns "I sne står urt og busk i skjul", hvor fuglen synger: Giv tid! giv tid! ...og ryster de små vinger, giv tid! og hver en kvist får blad, giv tid! - hver blomst udspringer."

"Giv tid! og livets træ bli'r grønt, må frosten det end kue, giv tid! og hvad du drømte skønt, du skal i sandhed skue." Og sidste vers: "Giv tid! og åndens vinterblund skal fly for herlig sommer, giv tid, og bi på herrens stund, - hans skønhedsrige kommer."

Der er mange ting, vi kan og skal gøre – sidste søndag hørte vi om de betroede talenter, der skal omsættes i livets tjeneste for næsten.

Begge dele er sandt på samme tid: vor ansvarsbetroelse og Gud som vækstens giver. Vi skal lære at give tid, at se opad, at hvile i tillid til

Gud, lære at ventetid ikke er spildtid. Det er den lektie, vi lærer, når vi sår nogle frø i haven eller i vindueskarmen. Vi kan assistere, men dybest set kommer det ikke an på os.

Der er tider, hvor vi skal holde fingrene fra det vækstpunkt, der ligger i det skjulte, udenfor vores syns- og virkefelt, og i stedet lære tillid til Gud.

Det er noget af det, som ørkenfædrener minder os om ved at drage ud i ørkenen for at leve i bøn. Mange af disse indskriver sig i historien som Kristi dårer. Spildtid i manges øjne. Men hvor havde kirken været uden. I stilheden blev der fundet og findes der stadig åndelige kilder, der flyder med et nærvær af en anden verden end rastløshedens og det høje tempos verden.

Hvile kontra rastløshed

Når vi lever, som om alt afhænger af os, bliver vi netop rastløse, hektiske, utålmodige, uhvilende, samvittighedsplagede.

Gud ønsker naturligvis, at vi skal være levende engageret i Guds rige og i det skabte liv, vi har fået betroet, i jordens ve og vel, i kultur og klima, i personen på den anden side af plankeværket ikke mindst.

Men når aktivismen ikke kommer fra et indre hvilepunkt, kastes vi hid og did og kaster andre hid og did.

Evangeliets livskorn må lægges dybt i hjertmulden; i stilhed og bøn får vi kontakt med dybet af vores liv, underet bag livet, den skaber der er livskraften i alt, og som vores liv beror på – og som hvilede på den 7. dag efter skabelsen.

Hvor de første seks dage i skabelsberetningen slutter med ordlyden: "Det blev aften og det blev morgen", er det udeladt på den 7. dag.

De første seks dage bringes hver for sig til afslutning, og straks slås tonen an til noget nyt. Den 7. dag står som om, den er uden afslutning. Den peger på det evige.

Den uafsluttede hvile ligger som et undertæppe under alt det, der følger efter skabelsen: menneskets historie og menneskets virke i den skabte verden. Vi er intet uden livets kilde. Alt hvad vi er og gør, skal vi være og gøre i Kristus Jesus.

Evangeliet kalder os tilbage til forankringen i Guds kærlighed, tilliden til hans medvandren og medvirken.

Historiens fremtid afgøres ikke menneskelig aktivisme, men af Guds gerning ved Ånden. Det som i sidste ende vil sejre er ikke sværdet, men korset.

I Jesu død forandredes verden for altid. Det er troens udsagn. Det er en forandring, der er skjult for verdens øjne, men for troen bryder begyndende frem i Jesu opstandelse og i hjertets erfaring af Guds trøstefulde nærvær.

Sennepsfrøet lærer os om tillid og frugtbar venten

Sennepsfrøet er i sidste ende Jesus selv. Nøgen blev han lagt i jorden. Alt blev tavshed omkring ham. Men i kærlighedens offer var Gud virksom. Tavshed blev til lovsang påskemorgen. Og i pinsens åndsudgydelse og kirkens efterfølgende vækst i hele romerriget og længere ud blev det nøgne korn til et livstræ for alle folkeslag.

Sennepsfrøet er også hver discipel, der tager sit kors op og følger Jesus. Korsets vej er ikke opgivelsens og underdanighedens vej. Det er den vej, hvor vi lægger vores liv i Herrens hånd og stoler på, at han griber ind. - Sagt med Sl 37 (v.5-7) i Det gamle Testamente: "Overgiv din vej til Herren, stol på ham, så griber han ind... Vær stille for Herren, vent på ham."

Vi må arbejde for at leve, men vi lever ikke af vort arbejde (det er i hver fald kun midlertidigt og ikke varigt liv). Vi lever ikke af brød alene, sagde Jesus, men af hvert ord, der udgår af Guds mund og kalder os til fællesskabet med hans ubegrænsede liv.

Livsmiraklet i det lille enkle nøgne korn minder os om, at vi ikke er livets herre. Vi er indfældet i noget større og i den større: Himlens og jordens skaber

Den skaber, der i sin søns undfangelse som menneske på jorden lod sig begrænse til en enkelt celle, et uanseligt lille korn, lagt i Marias skød og Marias favn – men med en større bærekraft end al menneskelig foretagsomhed tilsammen.

Sennepsplanten blev ikke kæmpe stor, under gunstige forhold to, maks tre meter, men den bredte sig som ukrudt. Den var ikke til at holde tilbage. Man måtte regulere brugen af den. Den kendetegnedes ved sin gennemtrængingskraft.

Sådan vil evangeliet trænge ind gennem vort livs sprækker, ind i alle områder af vort liv, ind til de mest selvberørende og fortravlede dele af vores tilværelse.

Der er tider, hvor vi i vores aktivisme skal lade hænderne synke i en positiv forstand – for at lære den livskunst at leve tålmodigt med vort livs spørgsmål, leve opmærksomt, forventningsfuldt og åbent overfor Guds tiltale.

Ventetid kan opleves meget forskelligt. Det kan være en frygtsom venten eller en glædesfyldt venten. Når vi siger: 'hun kan vente sig', er det en trussel. Når vi siger: 'hun venter sig', er det en glædesfyldt bekendtgørelse (i de fleste tilfælde) - fordi personen venter et barn.

Bibelen opfordrer os mange steder til at vente på Gud. Det er en positiv venten, og i ventetiden vokser livet frem i det skjulte – som når en kvinde venter et barn.

Her er ventetid ikke spildtid. Der sker noget i ventetiden. Gud får plads midt i vores tilværelse, i livets forskellige faser: hvad enten vi er i en forårsfase med nye blade og travlt engagement, eller vi er i en efterårsfase uden blade, med dæmpet vitalitet.

Lignelsen om det voksende korn lærer os at se hen til Gud og vente på ham. Han vil følge os med godhed og troskab alle vore dage. Amen.